

Маленькими кроками по сухому морському дну

СОЛОМІЯ ЩУР

11 ГРУДНЯ 2019

Знаю багато історій, коли авіаквитки беруть просто тому, що інакше вже несила. Ти просто заходиш на сайт авіакомпанії, вводиш місто у поле «Звідки» й «Усюди» в поле «Куди». На щастя, творці сервісів з продажу квитків передбачили цю люд-ську начебто невизначеність, а насправді неймовірну жагу подорожі, переплетену з відчаєм і бажанням віддатися на волю випадку. Адже в такі хвилини ти все одно нічого не вирішуєш.



Фото: Соломія Щур

Навколо тебе всі можливі варіанти набувають обрисів ἄσυχτος і, здається, єдине раціональне розв'язання полягає в тому, щоб утекти, доки можна втекти. Допоки напрямок із можливих «усюд» іще не вибраний, наздоганяють думки про те, як у кожному подорож ти все одно береш із собою себе, а тому тікати нікуди – ось воно, ми на межі, і що тепер? Але ні.

Найприйнятніший з доступних напрямків – північний захід Європи (адже іронічний внутрішній голос підказує запит «втекти від себе недорого з Києва»), й ось ти вже щаслива власниця авіаквитків в обидва боки: від себе і до себе, а якщо бути географічно точнішою, то до Північного моря й назад.

Напрямок зазвичай обираєш відповідно до внутрішньої потреби зрезонувати свій настрій з навколишнім середовищем. Одна справа – літній відпочинок, радість, щастя й дві кульки ванільного морозива на Середземному морі, інша – спроба відійти від краю прірви, уповільнити ритм утечі на морі Північному, яке промовляє: «Я таке самісіньке, як ти: замислене, понуре, схвильоване – і живе».

Ніде правди діти, іноді ти шукаєш відповіді на свої питання й на золотому піщаному пляжі Лігурії. Там усередині завжди є відчуття, що «з моря прийде» – і справді, щоразу на обрії з'являються великі й малі кораблі, повні риби, які вивантажують свої скарби на суботніх ранкових ярмарках. Здається, у кожному судні сидить свій святий Петро, що зустрівся з Ісусом і вдруге закинув сіті. Відчуття наповненості – ось чого сподіваєшся від зустрічі з погожим морем.



Фото: Соломія Щур

Північне море має інший характер. Воно нічого тобі не зобов'язане, і звідти нічого чекати. Ви стоїте сам на сам і мовчки шумите, входячи в резонанс взаємних коливань.

Спочатку марно вдивляєшся в сіру далечінь, намагаючись відрізнити небо від морських хвиль, та їхні відтінки невіддільні. Тоді починаєш чекати корабля, що зачарує романтикою вітрил і додасть барв у похмурий пейзаж, але й цього не стається. Залишаєшся віч-на-віч із відчуттям, що дійшла до межі: це бурхливе море – край світу, за яким нічого немає хоча б тому, що протилежний берег важкодосяжний, а в тебе ні корабля, ні катера, ані рятувального жилета.

На пляжі вітряно, піску намело у пляжні кабінки (хто тут узагалі відпочиває?). Дерев'яні розкладні крісла з синьо-білим полотном де-не-де стоять по два чи три в ряд, занесені піском до половини ніжок. І ти – в теплій куртці з захистом від вітру, у шапці й водовідштовхувальному взутті – сідаєш на одне з них на безпечній відстані від моря, що, здається, зараз ошаліє.

Ситуація доволі комічна: людина в теплому одязі на безлюдному пляжі сидить на картатому лежку й чогось явно чекає. Одна сіра лінія – це лінія моря, інша – лінія неба, третя, рудувата, – лінія піску. У центрі кадру – крісло й ти у сподіванні чуда.

Нічого не діється. Чомусь не приходить Мойсей і не дає морю знаку розступитися, щоб досягти іншого берега. А за спиною поволі виростає фараон знецінення, самотності, покинутості й відчаю. І навіть не зануришся, щоб (знову) втекти від цього пронизливого смутку, що злущиться з тебе, мов непотрібний шар гріха, під яким приховане твоє єство, створене радіти й бути вдячним.



Фото: Соломія Щур

Бог на третій день зібрав воду та проявив суходіл, назвавши своє творіння добрим; та де зачепнути цього добра? Тобі нічого віддати, можеш пожертвувати лише свій час – але що таке час порівняно з вічністю? Хіба ця нікчемна жертва може хоч на йоту наблизити до Його спокою? Фараон підходить ближче, море не припиняє шуміти, а всередині утворюється пустка.

Вдивляючись у далечінь із пляжів теплих морів, ти живеш надією й надихаєшся, але зараз усе інакше. Тут – на холодному, сірому, Північному морі – ти просто віддаєш. Здається, усередині не залишилося нічого, чим можна поділитися. Хаотично озираєшся, щоб зрозуміти, що коїться навколо, і розумієш: надходить негода, усі розійшлися по затишних домівках. А ви, самотні авантюристи, саме зібралися на вечірку на морському березі – ти, твої думки, море, простір і Бог.

Настає тиша, як завжди перед бурею. Хвилі завмирають, стихає вітер, лише голоси чайок пронизують повітря в передчутті зливи. Здається, море нарешті затихло й хоче послухати тебе. Маєш кілька хвилин.

Тобі сказати насправді нічого, та й навряд чи слова будуть зрозумілі морю. Але в цій раптовій тиші починаєш чути, як у серці відбиваються хвилі. Море все зрозуміло й зі вдячністю взяло твою пустку, зануривши її у свої безодні. Тепер воно шумить, немовби не помічає тебе.

І – парадоксально – у тобі починає проростати його внутрішня сила чи то стійкість, зміцнена відчуттям присутності. Воно, яке стало Божими руками, поруч. Ти знайшла його, і твою порожнечу заповнило морське безмежжя.